

CHODZĄCY (111) *part praes act*

chodzący (101), **chodząc** (10); *chodząc RejWiz, BielKron (4), KochPs, ActReg*; *chodzący* : *chodząc LibMal (1 : 1), Mącz (16 : 1), SkarŻyw (6 : 1)*.

o jasne.

sg m N chodzący (34) [w tym: -i (3)], chodząc (1) SkarŻyw. ◇ G chodzącego (6); -ego (1), -(e)go (5). ◇ D chodząc(e)mu (4). ◇ A chodząc(e)go (17), chodząc (5) LibMal, BielKron, KochPs, ActReg. ◇ L chodzącym (1) [zapis: -im]. ◇ f N chodząca (2). ◇ G chodząc(e)j (1). ◇ A chodzącą (2) RejPos, SkarŻyw, chodząc (1). BielKron. ◇ pl N m pers chodzący (8). subst chodząc(e) (2). ◇ G chodzących (6) [w tym: -ich (1)] BudBib (4), CzechRozm, GrabowSet, chodząc (3) RejWiz, BielKron (2). ◇ D chodzącym (4). ◇ A m pers chodząc(e) (6). subst chodząc(e) (6). ◇ I m chodzącymi (2) [w tym: -imi (1)].

Sł stp s.v. chodzić, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) i XVIII w. s.v. chodzić.

1. *Przenoszący się z miejsca na miejsce, poruszający się na nogach; ambulans, ambulatorius Cn (58) : GlabGad P7v; Vflyšfeli/ rozumyey Adam z Yewą/ głos páná Bogá chodzącego w ráyu KromRozm II m4v; Leop Act 3/9; BibRadz 2.Reg 3/29; BielKron 271; Retrogradus, [...] Wípák chodzący. Mącz 354c [idem Calep 921a], 99a, 324d, 393b; RejAp 14; Y vřzawřzy Iezufá chodzącego/ począł mowić RejPos 274; nielza też człówiekowi chodzącemu řpráwić krokow řwych. BudBib Ier 10/23; A mimo chodzący bluznili go BudNT Matth 27/39 [idem LatHar 700], Matth 15/31, Mar 8/24; CzechRozm 38v; SkarŻyw 99, 100, 160; MWilkHist 13; CzechEp 262; Calep 921a; LatHar 700; WujNT Matth 15/31, Mar 8/24, Act 3/9.*

chodzący za kim, za czym (6): SkarŻyw 309; widzam go często za Senatory chodząc y z nimi się zamykaiąc. ActReg 170; Assecla – Nařladownik. vel, Służka wředze zamnąchodzący. Calep 104a, 198b, 768b, 1118a.

chodzący po czym (16): wřchakze nyewydzial yedno chodzacz go řnya po řřadu LibMal 1547/132v; wyřzřeli Iezufá chodzącego po morzu Leop Ioann 6/19 [idem WujNT]; OrzRozm Q3; BielKron 54v; Mącz 371c; Abo ieřliby też kto potkał dzyeweczkę dobrowolnie chodzącą po polu RejPos 343, 84v, 288v; ModrzBaz 42v; SkarŻyw 81, 279; Calep 953b; WujNT Matth 14/26, s. 60, Mar 6/49, Ioann 6/19.

Wyrażenia: »na (czterech) nogacli chodzący« (2): Quadrupedańs, Ná czterech nogách chodzący. Mącz 335c; y wnet go zdrowego y ná nogach chodzącego ogłádał. SkarŻyw 472.

»pieszo chodzący« (2): Pedisequus – Sługa pieřzo zápanem chodząci. Calep [768]b, [768]a.

»i tam, i sam chodzący« (1): Sectarius, [...] Kiernos przed trzodą y tam y řám chodząci/ wodz trzodny. Mącz 384d.

Szeregi: »chodzący albo jeřdzący« (1): Anteambulo – Wprzod chodzącij, albo iezdzacij. Calep 74a.

»chodzący albo latający« (1): Scoenobates, [...] Błazen po powrořiech chodzący álbo latający. Mącz 371c.

a. *Udający się w określonym celu; uczestniczący (5) :*

Wyrażenia: »chodzący z pozwy« = doręczyciel pozwów (1): yeřlibi slachta [...] kogo Chodzączego sposwy, vbył abo ranył MetrKor 40/822.

»do stoła chodzący« (2): Convictor, Do łtołá chodząci/ máyáci łtráwę s kim *Mącz* 501a; *Calep* 257a.

»na wojnę chodzący« (1): wšytko śrebro święte/ ktore łię przyidzie do domu Iehowy/ śrebro (też ná woynę) chodzących [*transeuntis*] *BudBib* 4.Reg 12/4.

α. *O pasieniu bydła [za czym]* (1) : Canis pecuarius, Pies zá bydlem chodzący. *Mącz* 286a.

2. *Zachowujący się, będący, pozostający; ambulans Vulg, PolAnt; peregrinans PolAnt* (27) : *RejWiz* 115; *BudBib Lev* 17/10, 12, 13, *Ios* 8/35; *CzechEp* 30; *Calep* 586a; iżbyście łię odłączyli od káżdego brátá nieporządnie chodzącego *WujNT* 2.*Thess* 3/6, *Rom* 4/12.

chodzący przed kim (1): ktory łtrzeżełz przymierza/ y miłofierdzia sługam łwym chodzącym przed tobá włzem łercem łwoim. *BudBib* 3.Reg 8/23.

chodzący w czym(6): Ten że tho Eufámian był człowiek łpráwiedliwy á w Przykazániu Bożem pilnie chodzący *HistRzym* 123, 38v; *RejPos* 51v; *BudBib* I 182a *marg*; *CzechRozm* 30; Vwefeliłem łię bárzo/ iżem nálażł z dźiatek twych chodzące w prawdźie *WujNT* 2.*Ioann* 4.

Wyrażenie: peryfr. »dwie ma drogoma chodzący« = *postępujący obłudnie* (1): Biádá mężowi/ dwoiákiego łercá/ y dwie ma drogoma chodzącemu. *March*³ V8.

Przen (2) : Vłtrzeżełz łie też łpráwy chodzącey w cyemności *LubPs* V; áby vmyłł/ ściełzká łiego chodzący/ mógł tego dołtác czego żáda *CzechEp* 133.

a. *Ulegający, posłuszny; ambulans Vulg [wedle (a. według) czego]* (6) : *KromRozm II* g3v; Iáko Pan krolá wedle woley łwey chodzącego rzędzić/ łpráwować/ á wyłtuchawác raczy. *LubPs* E4v *marg*; *RejPos* 44v, 330; Cić łá łzemrácze/ nárzekácze/ chodzący wedle požádlłwoścł łwych *WujNT Iudae* 16, 18.

b. *Chodząca czym = ciężarna; praegnans Mącz* (2) :

Wyrażenia : »bydłem chodząca« (1): Horda, Krowá bydłem chodząca. *Mącz* 158a.

»dziećmi chodząca« (1): Praegnans, Cziefzka/ dziećmi chodząca. *Mącz* 317d.

3. *Noszący się, ubierający się; noszący coś stale przy sobie* (21) :

chodzący pod czym (1): Pinnatus, Pod pułzem/ pod piérzem chodzący. *Mącz* 300c.

chodzący z czym (4): Clavator – Zbuławá chodząci. *Calep* 204b, 406b, 636b, 1115b.

chodzący na czym (2): Soleatus, Ná trepkách ná pátynkách chodzący. *Mącz* 398d; *Calep* 461b.

chodzący w czym (10): ktorzy byli wielcy iáko obrzymowie/ v skorzánym odzieniu chodzący. *HistAl* K6; *LibMal* 1550/ 154; Pileatus, W czapce chodzący. *Mącz* 299d, 376c, 460b; *KochPs* 100; *KmitaSpit* C6; á wielkim łkażcom R. P. w złoty ch łáncuchách chodzącym łie kłániáią. *PowodPr* 79. Cf *Wyrażenia*.

Wyrażenia: »nago chodzący« (4): *BielŻyw* 160; nálażł tám łudzie nágo chodzące *HistAl* [I]3; *BielKron* 444, 447.

»wilk w owczym odzieniu chodzący« = *udający łagodność* (1): Azáłz nie to łełt wrodzona złość fáłłzerzow/ kłámcow matácżow/ wilkow w owczym odzieniu chodzących *CzechRozm* 81v.

»w żálobie chodzący« (1): Sordidatus, W Zálobie chodzący *Mącz* 403a.

4. *Rozchodzący się, krążący, funkcjonujący, działający* (5) : Też gdy vwarzyłz korzeń tego ziela w oczcie, łełt dobre lekarłstwo ná rany chodzące z miełłtchza ná miełłtchze *FalZioł* I 102c, †† 3a; Czemu

bob albo też y groch aczkolwie warzony wżakoż czyni Veⁿtofitates to ielt wiatri chodzące miedzi błonami wnętrznemi. *GlabGad* I2; *GrabowSet* E2v.

a. *O zegarku (1)* : Automata – Zegarek łam chodząci. *Calep* 119a.

Synonimy: 1. *idący, stąpający.*

Cf CHODUJĄCY, **CHODZIĆ**

ZZa